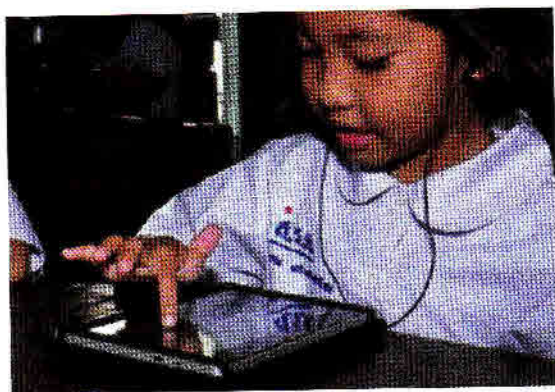

ผู้ปกครอง ครู ญาติพี่น้อง

4) การบังคับใช้กฎหมายไม่เข้มงวด เพียงพอ โดยเฉพาะตามแหล่งมั่วสุม สถาน บ้านเเหล่งต่าง ๆ โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปล่อย ปล่อยละเลยในการควบคุมเผยแพร่สื่อลามก

5) เด็กสามารถเข้าถึงสื่อเกี่ยวกับ เรื่องเพศและสื่อลามกอนาจารและการแสดงออก ด้านความรักอย่างเปิดเผย ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม

6) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทางการสื่อสารที่ถูกใช้เป็นช่องทางในการ แสวงหาประโยชน์จากการล่อลวงและลักพา **แนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหา**

1. สถานศึกษาดำเนินการควบคุมการดูแล การนำข้อมูลข่าวสารและสื่อบันทึกต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ไม่ให้เข้ามาเผยแพร่ ในสถานศึกษา เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการ นักเรียนในการเฝ้าระวังพฤติกรรมกลุ่มเสี่ยง การตรวจค้นกลุ่มเป้าหมาย

2. สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรบูรณา การการสอนในเรื่องเพศศึกษา ศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมที่ดี และเหมาะสมในทาง สังคมให้กับนักเรียน

3. จัดกิจกรรมและเสริมสร้างค่านิยม ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงามให้กับนักเรียน เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

4. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ

5. นักเรียนที่มีความสามารถทางด้าน ICT ได้มีการแข่งขันและแสดงออกในทางที่ถูก ต้องและเหมาะสม

6. ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการตรวจตรา ควบคุม

ดูแลตามแหล่งจำหน่ายและเผยแพร่ เช่น
ห้างสรรพสินค้า ร้านเกม อินเทอร์เน็ตคาเฟ่
 เป็นต้น

7. ดำเนินการตรวจค้น ยึดสิ่งของและ
ลงโทษ หากพบนักเรียนนำสื่อเข้ามาสู่สถาน
ศึกษา ติดต่อประสานงานผู้ปกครองเพื่อหา
แนวทางแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

8. ตั้งกรรมการสืบหาแหล่งที่มาเพื่อตัด
วงจรการแพร่ระบาดในโรงเรียน

9. ประสานข้อมูลและหลักฐาน เพื่อ
ส่งให้ผู้เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ
ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

10. มอบหมายหัวหน้าระดับชั้นหรือครู
ที่ปรึกษาติดตามและเฝ้าระวัง ภายหลังดำเนิน
การแก้ไขแล้วเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะ
ต่อไปมิให้เกิดขึ้น

11. จัดรวบรวมสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
แล้วนำมาจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาและส่งเสริม
เพื่อแก้ปัญหา

7. อบายมุข

สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน
ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้บุคคล
ต่างจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อการดำรงชีวิตให้อยู่
รอดและแสวงหาความสุขตามความต้องการ
จากแหล่งมั่วสุมประเภทต่าง ๆ หากบุคคลใด
ครอบครัวยุติไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับความ
เปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบันได้ ซึ่งอาจทำให้
เกิดปัญหาภายในครอบครัว และในที่สุดจะมี
ผลกระทบถึงบุตรหลาน ขาดการอบรมดูแล
ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เด็กจะแสวงหา
กิจกรรมนันทนาการตามแหล่งมั่วสุมตาม
ความพอใจของตนเอง ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยน

ไปในทางที่ผิดทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ที่มีผล
ต่อความประพฤติการเรียนของนักเรียนด้อยลง
ขาดความเชื่อมั่นจากเพื่อนร่วมชั้นเรียน

ดังนั้น ในการควบคุมสอดส่องนักเรียน
มิให้ประพฤติชั่วตามแหล่งอบายมุข ซึ่งจาก
การศึกษารวบรวมข้อมูล พอสรุปเป็นสาเหตุ
ของปัญหาได้ ดังนี้

1) สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง
อย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ
ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมอัน
ดีงามของสังคมไทย และการเพิ่มจำนวนของ
สถานบันเทิง แหล่งอบายมุข

2) ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ
และสังคมของครอบครัว ซึ่งส่งผลต่อการ
เปลี่ยนแปลงทางด้านพฤติกรรมของนักเรียน
ไปในทางที่ไม่เหมาะสม

3) ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียน
ขาดความสนใจด้านการเรียน ระดับสติปัญญา
ของนักเรียน การหนีเรียน หนีออกนอก
โรงเรียน เพื่อไปมั่วสุมตามแหล่งอบายมุข

4) ปัญหาการคบเพื่อนหรือกลุ่ม
เพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่สนใจเรียน
เกิดการลอกเลียนแบบตามแบบอย่างที่มี
หลงใหลในสิ่งชั่วร้ายที่ผิด

5) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจากสื่อ
เทคโนโลยีโดยขาดการควบคุมจนส่งผลกระทบต่อ
การรับรู้ การใช้วิจารณญาณในการรับฟัง
รับชม จนส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของ
นักเรียนในทางที่ไม่เหมาะสม

6) จัดทำทะเบียนข้อมูลนักเรียนที่
อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยการสืบหาข้อเท็จจริงทันที
เพื่อทราบสาเหตุของปัญหาในการที่จะนำไป

วางแผนแก้ไข

7) เชิญประชุมผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังร่วมกัน

8) จัดกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมดังกล่าว เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ไปในแนวทางที่เหมาะสม

9) ใช้สื่อ หรือบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เยาวชนให้การยอมรับมาเป็นแบบอย่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อแสดงออกในทางที่เหมาะสม ถูกต้อง

10) จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน

แนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหา

1. กำหนดให้สถานศึกษาเป็นเขตปลอดอบายมุขทุกประเภท

2. จัดระบบการตรวจสอบ รายงานการมาสถานศึกษาของนักเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อป้องกัน การหนีเรียน

3. จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และความตระหนักในโทษภัย และปัญหาแหล่งอบายมุขที่ผลกระทบต่อการเรียนและความ เป็นอยู่ของนักเรียน

4. มอบหมายหน้าที่ครูที่ปรึกษาติดตาม สอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มที่มีปัญหาและกลุ่มเสี่ยง ต้องรีบดำเนินการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเบื้องต้น

5. จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม พัฒนาศักยภาพ

นักเรียนตามความสนใจ โดยบูรณาการกับกิจกรรมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. จัดทำทะเบียนข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยการสืบหาข้อเท็จจริงทันทีเพื่อทราบสาเหตุของปัญหาในการที่จะนำไปวางแผนแก้ไข

7. เชิญประชุมผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา และให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังร่วมกัน

8. จัดกิจกรรมค่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมดังกล่าวเพื่อปรับ เปลี่ยนพฤติกรรมให้ไปในแนวทางที่เหมาะสม

9. ใช้สื่อ หรือบุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่เชี่ยวชาญให้การยอมรับมาเป็นแบบอย่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อแสดงออกในทางที่เหมาะสมถูกต้อง

10. จัดเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการออกตรวจตราตามแหล่งอบายมุขต่าง ๆ โดยการประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือระหว่างสถานศึกษาด้วยกัน

11. จัดทำการสำรวจแหล่งอบายมุขหรือแหล่งมั่วสุม โดยจัดทำเป็นข้อมูลแผนที่ตั้งเพื่อการประสานงานกับครูผู้รับผิดชอบผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่ตำรวจ

12. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองช่วยกวดขัน ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด ทั้งการเรียน การใช้จ่ายเงินให้รัดกุม การใช้โทรศัพท์ การออกเที่ยวเตร่ หรือการทำกิจกรรมนอกบ้าน รวมทั้งการใช้สื่อเทคโนโลยีในครอบครัวไปในทางที่เหมาะสม

13. จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ

ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ในการให้ข้อมูล ข่าวสาร และติดตาม สอดคล้องดูแลป้องกันไม่ให้นักเรียนไปมั่วสุมในแหล่งอบายมุขต่าง ๆ

14. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนปลอดจากอบายมุข

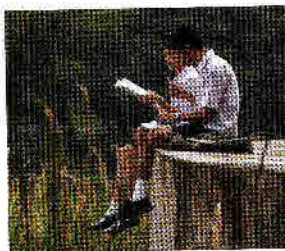
3. พฤติกรรมชั่วสาว

จากสภาพปัจจุบันโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น คำนักเรียนมีการลอกเลียนแบบพฤติกรรม จากสังคมตะวันตกที่มีการแสดงออกทางชั่วสาว อย่างเปิดเผย กล้าแสดงออกในสิ่งที่วัฒนธรรม และประเพณีไทยไม่ยอมรับ เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีความรุนแรงมากขึ้นทุกที อันจะก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย ซึ่งเป็นพิษภัยต่อตนเอง ครอบครัว จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของวัยรุ่น เช่น พฤติกรรมทางชั่วสาวการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การค้าประเวณี เป็นต้น โดยสามารถจำแนกสาเหตุของปัญหาได้ ดังนี้

1) สภาพครอบครัวของนักเรียน ที่ขาดการเอาใจใส่ดูแล ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว จนเป็นผลให้นักเรียนขาดที่พึ่ง

2) ความต้องการ อยากรู้ อยากลอง การคบเพื่อนต่างเพศ การรวมกลุ่มทำกิจกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจะส่งผลต่อปัญหามีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเรื่องชั่วสาว

3) สภาพแวดล้อมของสังคมนรอบตัวนักเรียน สื่อ ภาพยนตร์ หนังสือที่เกี่ยวข้อง เรื่องเพศมีแพร่หลายเป็นจำนวนมาก ซึ่งง่ายต่อการที่นักเรียนจะเข้าไปทดลองและเกิดการลอกเลียนแบบ

4) การมีค่านิยมและเจตคติเรื่องเพศ ในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสมกับวัย ขาดจิตสำนึก และวิจาร์ณญาณที่ดีในการตัดสินใจ

แนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหา

1. จัดกิจกรรมโครงการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ เช่น โครงการอดเปรี้ยวไว้กินหวาน

2. จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้ปลอดภัย ไม่มีมุมอับ อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมในทางที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

3. กำกับ ติดตาม ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของครูเฝ้าประจำวัน

4. จัดให้มีสายตรวจของครู กรรมการนักเรียน ออกตรวจบริเวณแหล่งมั่วสุม

5. เมื่อนักเรียนประสบปัญหาให้สถานศึกษามอบหมายผู้รับผิดชอบ เช่น ครูแนะแนว หรือครูที่ปรึกษาให้คำปรึกษา สืบหาข้อเท็จจริง และดำเนินการแก้ไข ในกรณีที่ปัญหาร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชารายงานตามลำดับขั้นตอน

6. ประสานงานเชิญผู้ปกครองมารับทราบปัญหา และร่วมมือช่วยกันแก้ไขปัญหา ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม ตลอดจนให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ

7. ติดตาม กำกับดูแลนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

8. สร้างเครือข่ายประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน ในการแจ้งเบาะแส ข้อมูลการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกเวลา หรือนอกสถานศึกษาให้ผู้ปกครองทราบ

9. จัดการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษา และการวางตัวในการมีเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกันอย่างเหมาะสม

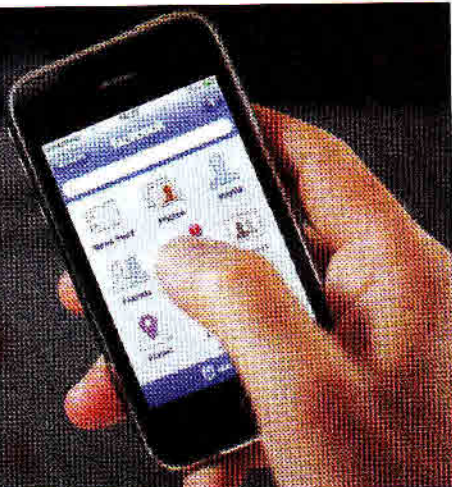

9. อินเทอร์เน็ตและเกม

เนื่องจากในปัจจุบันอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อเสรีที่นับวันจะเข้าถึงเยาวชนมากขึ้น ซึ่งเป็นสื่อที่มีทั้งคุณและโทษในตัวเอง การปิดกั้นมิให้เยาวชนให้เข้าถึงอินเทอร์เน็ตจะเป็นการปิดโอกาสในการเรียนรู้และก้าวทันโลก แต่ในทางตรงกันข้าม หากปล่อยให้เยาวชนเข้าไปใช้อินเทอร์เน็ตอย่างขาดสติก็อาจจะทำให้เกิดภัย ต่อตัวเยาวชนได้อย่างมากมายเช่นกัน ในบทบาทของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการอย่างรอบครอบ รัดกุม โดยการสร้างความตระหนักในการเรียนรู้วิธีการใช้สื่อ การเลือกรับและการเรียนรู้จากสื่ออย่างรู้เท่าทัน ขาดแคลนจากการศึกษาถึงสาเหตุปัจจัยเสี่ยง พิษภัยของสื่อชนิดนี้ อาจสรุปได้ดังนี้

1. ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ไม่มีขอบเขตจำกัด
2. นักเรียนขาดวิจารณญาณในการบริโภคข่าวสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตและเกม ก่อให้เกิดการลอกเลียนแบบ การจัดแบ่งเวลาไม่เหมาะสม
3. ร้านเกมและอินเทอร์เน็ตจำนวนมาก มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบของเกมให้เสมือนจริง จนกลายเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ ทำให้นักเรียนมีความต้องการสูง ก่อให้เกิดปัญหาการหนีเรียน มั่วสุม

4. สถาบันครอบครัวไม่ค่อยเอาใจใส่ กวดขันในเรื่องการเรียนของบุตรหลาน เป็นผล ให้เด็กและเยาวชนเหล่านั้นมีเวลาว่างมากเกินไปจน ความเป็น

5. การคบเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่มี พฤติกรรมไม่เหมาะสม ไม่สนใจในการเรียน ชอบหนีเรียนเพื่อไปมั่วสุมในร้านอินเทอร์เน็ต และเกม

แนวทางป้องกันและแก้ปัญหาการใช้ อินเทอร์เน็ตของเด็กและเยาวชน ควรได้รับความร่วมมือด้วยกันทุกฝ่าย โดยเฉพาะครู และผู้ปกครองควรสอดส่องดูแลการใช้อินเทอร์เน็ต ของเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด และควร ให้คำแนะนำในการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างถูกต้อง และเหมาะสม ดังนั้นวิธีป้องกันภัยจากอินเทอร์เน็ต สำหรับเด็ก มีดังนี้

1. ไม่ควรปล่อยให้เด็กและเยาวชนเล่น อินเทอร์เน็ตตามลำพัง

2. กระตุ้นให้เด็กเล่าเรื่องที่เกี่ยวกับ สิ่งที่พบเห็นในอินเทอร์เน็ตให้กับผู้ปกครองได้ รับทราบ และให้ร้องขอความช่วยเหลือหรือ ขอคำปรึกษาเมื่อพบกับปัญหา

3. ทำความเข้าใจกับเด็กเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต เพื่อป้องกันเด็กจากเว็บไซต์ที่ไม่ เหมาะสม

4. แนะนำเด็กในการใช้อีเมล และให้ ตรวจสอบหรือสอบถามเกี่ยวกับการส่งอีเมลที่ ส่งมาให้เด็กอยู่เสมอ

5. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้แฮตรูม หรือห้องสนทนาเกี่ยวกับข้อมูลที่เด็กควรปกปิด ไว้ ไม่ควรบอกให้ผู้อื่นทราบ เช่น นามสกุล ที่อยู่ หรือรหัสผ่านที่เป็นความลับกับผู้ที่ไม่เคยรู้จัก หรือเริ่มรู้จักกันทางอินเทอร์เน็ต

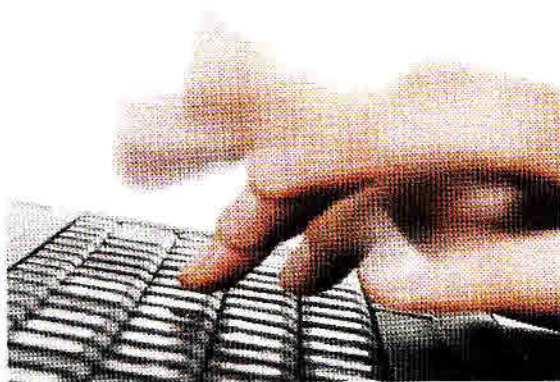
6. ควรวางคอมพิวเตอร์ที่เด็กใช้ไว้ในที่
เปิดเผย เช่น ห้องนั่งเล่น มากกว่าที่จะวางไว้ใน
ห้องนอน หรือห้องส่วนตัว กลุ่มเยาวชน

7. ไม่บอกข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ นามสกุล
ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ ชื่อโรงเรียน ที่ทำงานหรือ
เบอร์ที่ทำงานของผู้ปกครองให้แก่บุคคลอื่น
ที่รู้จักทางอินเทอร์เน็ต

8. แจ้งให้ผู้ปกครองทราบโดยทันทีที่
พบข้อมูล หรือรูปภาพใด ๆ บนอินเทอร์เน็ตที่
หยาบคายไม่เหมาะสม

9. ไม่ไปพบบุคคลใดก็ตามที่รู้จักทาง
อินเทอร์เน็ตโดยไม่ขออนุญาตจากผู้ปกครองก่อน

10. ไม่ส่งรูปหรือสิ่งของใด ๆ ให้แก่ผู้อื่น
ที่รู้จักทางอินเทอร์เน็ต โดยมีได้ขออนุญาตจาก
ผู้ปกครองก่อน

Pollution environment

มาตรการรักษาความปลอดภัยด้านสุขอนามัย ของนักเรียน

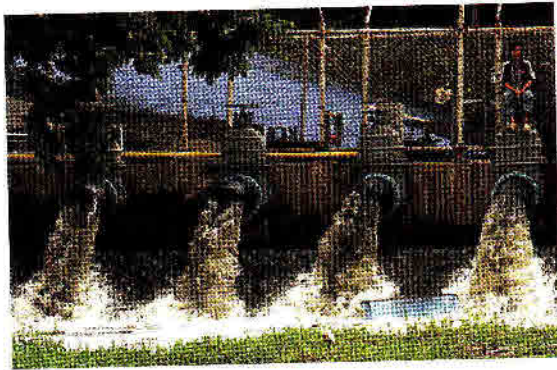
1. ด้านมลพิษทางสิ่งแวดล้อม

มลพิษทางสิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาวะที่สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติถูกปะปนหรือปนเปื้อนด้วยสิ่งสกปรก สิ่งแปลกปลอม หรือสารมลพิษ ทำให้มีลักษณะหรือสมบัติแตกต่างไปจากเดิมหรือจากธรรมชาติ โดยเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เลวลง ยังผลให้ใช้ประโยชน์ได้น้อยหรือใช้ประโยชน์ไม่ได้เลย และมีผลเสียต่อสุขภาพ

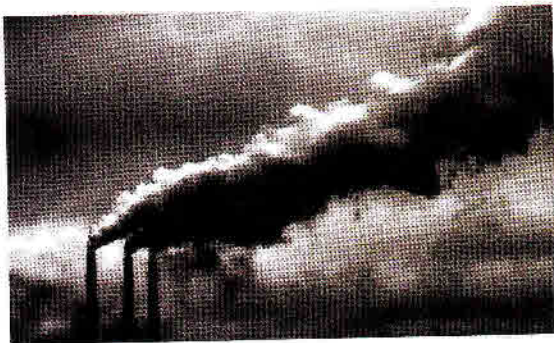
ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์กำลังประสบอยู่ในปัจจุบันที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาสารพิษ และปัญหาของระบบนิเวศ ซึ่งปัญหาที่สำคัญเหล่านี้มาจากปัญหาย่อย ๆ หลายปัญหา เช่น มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ถ้าไม่รีบป้องกันแก้ไข อาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตได้ ซึ่งการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องช่วยกัน

สถานศึกษา เป็นสถานที่ที่มีผู้คนมารวมกันจำนวนมากในแต่ละวัน การใช้ทรัพยากรร่วมกันภายในสถานศึกษา หากไม่ได้รับการจัดการที่ดีพออาจส่งผลเสีย ก่อให้เกิดมลพิษจากสิ่งแวดล้อมได้ เช่น ของเสียจากขยะมูลฝอย เสียงรบกวน หรือมลพิษจากอากาศ ในกรณีสถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตเมืองหรือเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น หากสถานศึกษาไม่มีมาตรการการกำจัดสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษให้ดีพอ ผลกระทบโดยตรงที่มีต่อนักเรียนคือปัญหาด้านสุขภาพ และผลกระทบทางอ้อมที่จะตามมา

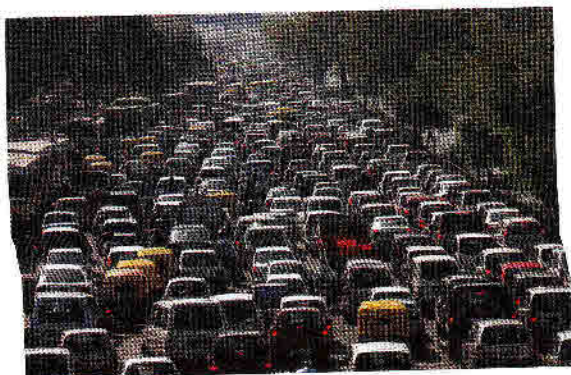
Water Pollution

Air Pollution

Noise Pollution

มลพิษทางสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ ได้แก่ มลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง และมลพิษที่เกิดจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

1.1 มลพิษทางน้ำ (Water Pollution)

น้ำ ถือเป็นสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพที่มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการอุปโภคและบริโภคของมนุษย์ อีกทั้งเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น กล่าวคือ เกิดขึ้นได้ใหม่ตลอดเวลาเป็นปรากฏการณ์ของน้ำตามธรรมชาติที่เรียกว่าวัฏจักรของน้ำ ประกอบกับน้ำยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ในรูปของการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม การเกษตรกรรมรวมถึงการทำประมงด้วย

1.2 มลพิษทางอากาศ (Air pollution)

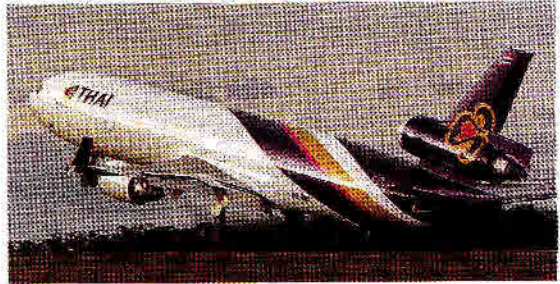
มลพิษทางอากาศ หมายถึง ภาวะของอากาศที่มีสารเจือปนอยู่ในปริมาณที่มากพอ และเป็นระยะเวลานานพอที่จะทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ สัตว์ พืช และวัสดุต่าง ๆ สารดังกล่าวอาจเป็นธาตุหรือสารประกอบ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากการกระทำของมนุษย์ หรืออาจอยู่ในรูปของก๊าซ หดของเหลว หรืออนุภาคของแข็งก็ได้ สารมลพิษอากาศหลักที่สำคัญคือ ฝุ่นละออง (SPM) ตะกั่ว (Pb) ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ก๊าซออกไซด์ของไนโตรเจน (NO_x) และก๊าซโอโซน (O₃)

1.3 มลพิษทางเสียง (Noise Pollution)

มลพิษทางเสียง หมายถึงสภาวะที่มีเสียงดังเกินปกติหรือเสียงดังต่อเนื่องยาวนานจนก่อให้เกิดความรำคาญหรือเกิดอันตราย

ต่อระบบการได้ยินของมนุษย์และหมายรวมถึงสภาพแวดล้อมที่มีเสียงสร้างความรบกวนทำให้เกิดความเครียดทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้ตกใจหรือบาดเจ็บได้เช่นเสียงดังมาก เสียงต่อเนื่องยาวนานไม่จบสิ้นเป็นต้นมลพิษทางเสียงเป็นหนึ่งในปัญหาสิ่งแวดล้อมของเมืองใหญ่ที่เกิดพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและวัฒนธรรมรวมถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจไม่ว่าจะเป็นเสียงดังจากยานพาหนะที่ใช้เครื่องยนต์เสียงดังจากเครื่องจักรเสียงดังจากการก่อสร้างเสียงดังจากเครื่อง ขยายเสียง โทรทัศน์ วิทยุ และอุปกรณ์สื่อสาร เสียงเรียกเข้าโทรศัพท์มือถือ รวมทั้งเสียงสนทนาที่ดังเกินควรและไม่ถูก กาลเทศะ

ผลกระทบจากมลพิษทางเสียง

Hearing loss

Hypertension

Strain

Distracting

Efficiency
Success

1) การได้ยิน : การสูญเสียการได้ยินเสียงดังรบกวน เกิดเสียงหวีดก้องในหูหรือในสมอง

2) สุขภาพกาย : ความดันโลหิตสูง ใจสั่น หัวใจเต้นเร็ว มือเท้าเย็น การไหลเวียนกระแสโลหิตบกพร่องจนถึงโรคหัวใจ

3) สุขภาพจิต : การรบกวนการพักผ่อน เกิดความเครียด และสภาวะตื่นตระหนก ซึ่งพัฒนาไปสู่อาการเจ็บป่วยเรื้อรังซึมเศร้าและโรคจิตประสาทได้

4) สมาธิ ความคิด และการเรียนรู้: การรบกวนสมาธิ การคิดค้น วิเคราะห์ข้อมูล และการลดประสิทธิภาพการเรียนรู้ และการตั้งใจรับฟัง

5) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน : การรบกวนระบบและความต่อเนื่องของการทำงาน และทำให้งานล่าช้า ลดทั้งคุณภาพและปริมาณ

6) การติดต่อสื่อสาร : ขัดขวาง การได้ยิน และทำให้ต้องตะโกนสื่อสารกัน ทำให้การสื่อสารบกพร่อง เกิดความเพี้ยนในการได้ยิน ในเด็กเล็กที่กำลังเรียนพูด จะถ่วง พัฒนาการในการฟัง การพูด และการออกเสียง ในผู้ใหญ่จะเป็นอุปสรรคต่อการรับฟังสัญญาณเตือนภัยอันอาจทำให้เกิดอุบัติเหตุและอันตราย

7) การกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ก้าวร้าว : เสียงดังรบกวนทำให้สร้างความรุนแรง ทำร้ายผู้อื่น

8) การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม : กระตุ้นให้เกิดค่านิยมในความรุนแรง ไม่เคารพสิทธิในความสงบสุขของผู้อื่นและสังคมโดยรวม และการขาดมารยาทสังคมที่ดีงาม

การป้องกันมลพิษทางเสียง

1. หมั่นสังเกตเสียงรอบตัวเป็นประจำ หากไม่สามารถพูดคุยด้วยระดับเสียงปกติในระยะห่าง 1 ช่วงแขนได้ แสดงว่าเสียงในสถานที่นั้นดังเกินไป

2. ควบคุมระดับเสียงโทรทัศน์ เครื่องเสียง และโทรศัพท์ไม่ให้ดังเกินไป

3. ไม่พูดโทรศัพท์หรือส่งเสียงดังรบกวนความสงบของผู้อื่นทั้งในบ้านและในที่สาธารณะ

4. ตรวจสอบสภาพเครื่องยนต์ของยานพาหนะให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ ไม่ปรับแต่งท่อไอเสียให้เกิดเสียงดัง กดแตรเมื่อถูกเฉียน และจำเป็นเท่านั้นและลดความเร็วเมื่อขับขี่ยานพาหนะผ่านย่านที่พักอาศัย โรงเรียน ศาลาสาธารณะ โรงพยาบาล สวนสาธารณะ หรือชุมชน

5. หลีกเลี่ยงสถานที่ที่มีเสียงดัง

6. ช่วยกันดูแลโรงเรียนให้ควบคุมระดับเสียงไม่ให้ดังเกินควร

7. ตรวจสอบความสามารถการได้ยินเป็นประจำทุกปี

8. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการต้านภัยเสียงแก่เพื่อนและญาติ

9. ร้องเรียนเหตุเสียงดังที่ โทร. 1555 (กทม.) หรือ โทร. 1650

1.4 มลพิษที่เกิดจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (Refuse and Contaminate Pollution)

ขยะมูลฝอย (Solid Waste) หมายถึง เศษสิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลต่างๆ ซึ่งเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และสัตว์ รวมถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด หรือที่อื่นๆ ทั้งจากการผลิต การบริโภค การขับถ่าย การดำรงชีวิต และอื่น ๆ

ประเภทของขยะ

1. **ขยะเปียก** หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายได้ง่าย เช่น เศษอาหาร พืชผัก เปลือกผลไม้ เป็นต้น

2. **ขยะแห้ง** หมายถึง ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ เศษผ้า ไม้ ยาง เป็นต้น

3. **ขยะอันตราย** ได้แก่ สารเคมี วัตถุมีพิษ ซากถ่านไฟฉาย หลอดไฟ และขยะติดเชื้อจากสถานพยาบาล

แนวทางในการป้องกัน

1. สร้างจิตสำนึกและสร้างความตระหนักเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. สถานศึกษากำหนดนโยบายที่

เกี่ยวข้องกับมลพิษจากขยะมูลฝอยและสิ่ง
ปฏิกูลอย่างถูกต้อง และเคร่งครัด

• แยกขยะเปียก จำพวกเศษอาหาร
และขยะแห้ง จำพวกเศษกระดาษ ขุณพลาสติก
ออกจากกัน โดยจัดหาภาชนะรองรับขยะที่
แยกจากกัน

• ทั้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้เพื่อ
รอกาารขน และควรจัดหาฝาปิดถังขยะให้
เรียบร้อย ป้องกันการคั่วเชื้อของสุนัขหรือสัตว์
เลี้ยง

3. ให้ความรู้แก่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง
และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการป้องกัน แก๊ส
และจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอย่าง
ถูกหลักวิธี

สีเขียว รองรับขยะที่เน่าเสียและย่อย
สลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น
ผัก ผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้

สีเหลือง รองรับขยะที่สามารถนำ
มารีไซเคิลหรือขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ
พลาสติก โลหะ

สีเทาฟ้าสีส้ม รองรับขยะที่มีอันตราย
ต่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อม เช่น หลอดฟลูออ
เรสเซนต์ ขวดยา ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์
กระป๋องยาฆ่าแมลง ภาชนะบรรจุสารอันตราย
ต่าง ๆ

สีฟ้า รองรับขยะย่อยสลายไม่ได้ ไม่เป็น
พิษและไม่คุ้มค่าการรีไซเคิล เช่น พลาสติกห่อ
ลูกอม ซองบะหมี่สำเร็จรูป ขุณพลาสติก โฟม
และฟอยล์ที่เปื้อนอาหาร

นอกจากนี้ ยังมีขุณพลาสติกสำหรับ
รองรับขยะมูลฝอยในแต่ละถัง โดยมีดปากถุงสี
เดียวกับถังที่รองรับมูลฝอยตามประเภท
ดังกล่าวข้างต้น

BIG
CLEANNING
DAY

4. รณรงค์และประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง เข้าใจและยอมรับว่าเป็นภาระหน้าที่ของตนเอง ในการร่วมมือกันจัดการขยะมูลฝอย ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและชุมชนและมีส่วนร่วมในการลดขยะมูลฝอยในแต่ละวัน ได้แก่

4.1 ลดการทิ้งบรรจุภัณฑ์โดยการใช้สินค้าชนิดเติมใหม่ เช่น ผงซักฟอก น้ำยาล้างจาน น้ำยาทำความสะอาด และถ่านไฟฉายชนิดประจุไฟใหม่ เป็นต้น

4.2 เลือกใช้สินค้าที่มีห่อบรรจุภัณฑ์น้อย อายุการใช้งานยาวนาน และตัวสินค้าไม่เป็นมลพิษ

4.3 ลดการใช้วัสดุกำจัดยาก เช่น โฟมบรรจุอาหาร และถุงพลาสติก

5. สถานศึกษากำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษจากขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอย่างถูกต้อง และเคร่งครัด

- ควรมีการคัดแยกขยะและทิ้งลงในถังรอง แยกขยะเปียก จำพวกเศษอาหาร และขยะแห้ง จำพวกเศษกระดาษ พลาสติกออก จากกัน โดยจัดหาภาชนะรองรับขยะที่แยกจากกัน

- ทิ้งขยะในที่ที่จัดเตรียมไว้เพื่อรอการขน และควรจัดหาฝาปิดถังขยะให้เรียบร้อย ป้องกันการคั่วเชื้อของสุนัขหรือสัตว์เลี้ยง

6. จัดกลุ่มอาสาสมัคร หรือชมรมหรือนักเรียนให้มีกิจกรรม/โครงการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ เช่น

6.1 โครงการขยะรีไซเคิลแลกสิ่งของ เช่น ต้นไม้ ไข่

- 6.2 โครงการทำปุ๋ยน้ำ ปุ๋ยอีเอ็ม
ขยะหอม ปุ๋ยหมัก
- 6.3 โครงการตลาดนัดขยะรีไซเคิล
- 6.4 โครงการธนาคารวัสดุเหลือใช้
- 6.5 โครงการร้านค้าสินค้ารีไซเคิล
7. ดำเนินการจัดการขยะ โดยใช้หลัก 5 R ดังนี้

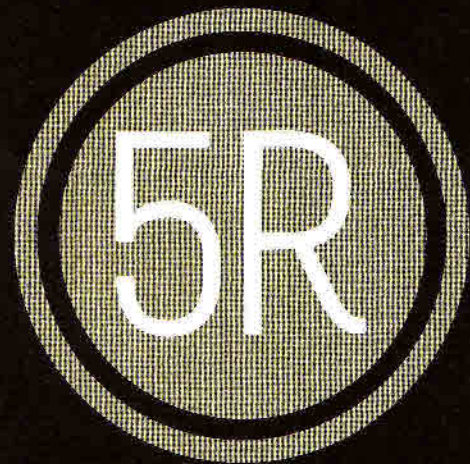
1) REDUCE เป็นการลดปริมาณ
ขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้น เช่น การนำตะกร้า
ใส่ของแทนถุงพลาสติก หรือการรายงานผล
ทางราชการด้วยระบบ ICT แทนกระดาษ
(PAPERLESS)

2) REUSE เป็นการนำของเสียมาใช้
ใหม่ หรือเป็นการใช้ซ้ำ เช่น ขวดน้ำหวานนำ
มาบรรจุน้ำดื่มหรือนำกระดาษที่ใช้แล้วมาพับถุง

3) REPAIR เป็นการนำวัสดุอุปกรณ์
ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น เก้าอี้
โต๊ะ วิทยุ ยางรถยนต์

4) RECYCLE เป็นการนำของเสียมา
แปรรูปโดยผ่านกระบวนการแปรรูป แลแล้ว
นำมากลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น พลาสติก
ขวด โลหะ กระดาษ

5) REJECT เป็นการหลีกเลี่ยง
การใช้ที่ผิดวัตถุประสงค์ เช่น กระป๋อง หรือ
ขวดใส่สารเคมี ต้องหลีกเลี่ยงนำมาใส่อาหาร
นอกจากนี้ ยังรวมถึงการหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุ
ที่ทำลายยากหรือวัสดุที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง
เช่น โฟม

REDUCE

REUSE

REPAIR

RECYCLE

REJECT

2. ด้านการอุปโภคบริโภค

ในการดำรงชีวิตของมนุษย์เพื่อการอยู่รอด คือ การอุปโภคบริโภค ซึ่งจะสามารถดำรงชีวิตอยู่อย่างปลอดภัย สถานศึกษาเป็นสถาบันที่ผู้ปกครองนำบุตรหลานมาศึกษาหาความรู้ จำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการด้านอุปโภคบริโภคของนักเรียนให้ได้มาตรฐาน สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครอง ในขณะที่ผู้ประกอบการภายในโรงเรียนพยายามทุกวิถีทางที่จะแสวงหาผลประโยชน์สูงสุด โดยการลดต้นทุนการผลิตด้านการใช้วัสดุคุณภาพต่ำ มีสารเคมีปนเปื้อน จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์โดยไม่คำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้ใช้ จากการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการอุปโภคบริโภคสามารถสรุปสาเหตุของปัญหาได้ ดังนี้

1) นักเรียนบริโภคอาหาร น้ำ นม ที่ไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน จะเป็นอันตรายต่อร่างกาย และการบริโภคอาหารที่ไม่ถูกสุขลักษณะ อาจเป็นสาเหตุของการเกิดโรคติดต่อในโรงเรียนได้ง่าย

2) ขาดการตรวจสอบคุณภาพและสารปนเปื้อนในอาหารและน้ำดื่มในสถานศึกษา

3) ในกรณีที่ประสบเหตุจากการอุปโภคบริโภคของนักเรียนภายในสถานศึกษา ให้ดำเนินการปฐมพยาบาลเบื้องต้นก่อนส่งต่อสถานพยาบาลที่ใกล้เคียง จัดครูพยาบาลหรือครูอนามัยโรงเรียนอำนวยความสะดวกในการดูแลรักษาพยาบาลร่วมกับผู้ปกครองเพื่อรับทราบข้อมูลนักเรียน

4) ประสานงานแจ้งผู้ปกครอง นักเรียนรับทราบเมื่อเกิดเหตุ เพื่อความร่วมมือในการดูแลรักษาอย่าง รายงานเหตุการณ์ให้ผู้บังคับบัญชาทราบตามลำดับขั้น

5) ติดต่oprสานงานบริษัทผู้รับประกันอุบัติเหตุให้กับบุคลากรและนักเรียน เพื่อขอรับสินไหมทดแทน (ถ้ามี)

แนวทางการดำเนินงานแก้ไขปัญหา

1. แต่งตั้งคณะกรรมการโภชนาการสถานศึกษา เพื่อกำกับ ติดตาม ดูแลการควบคุมคุณภาพอาหารและเครื่องดื่มในสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด

2. จัดให้มีชมรมคุ้มครองผู้บริโภคในสถานศึกษา (อย.น้อย) เพื่อตรวจสอบคุณภาพและสารปนเปื้อนในอาหาร และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร

3. จัดระบบมาตรฐานสุขาภิบาล

โรงอาหาร อาคารโรงเรียน อาคารประกอบ

4. จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้เกี่ยวกับ
สื่อโฆษณาในการใช้เครื่องอุปโภคและบริโภค

5. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ทำความสะอาด
รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในโรง
อาหารของโรงเรียน

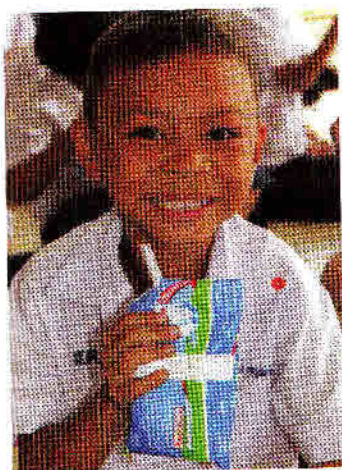
6. จัดให้มีระบบกำจัดขยะ การบำบัด
น้ำเสีย และจัดสร้างบ่อตกไขมัน

7. จัดให้มีระบบประกันอุบัติเหตุให้กับ
บุคลากรและนักเรียน

8. จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ความรู้แก่
นักเรียน ครู และบุคลากร ในการรู้จักวิธีใช้
และการเก็บรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ถูก
สุขอนามัย

9. จัดทำป้ายนิเทศรณรงค์ให้ความรู้
เกี่ยวกับการอุปโภคและบริโภค และอันตราย
อันเกิดจากการใช้เครื่องอุปโภคและบริโภค
ห้องน้ำ ห้องส้วม และเครื่องใช้ต่าง ๆ รวมถึง
อาหาร

10. จัดบูรณาการความรู้ทางด้าน
โภชนาการเข้ากับหลักสูตรสถานศึกษา

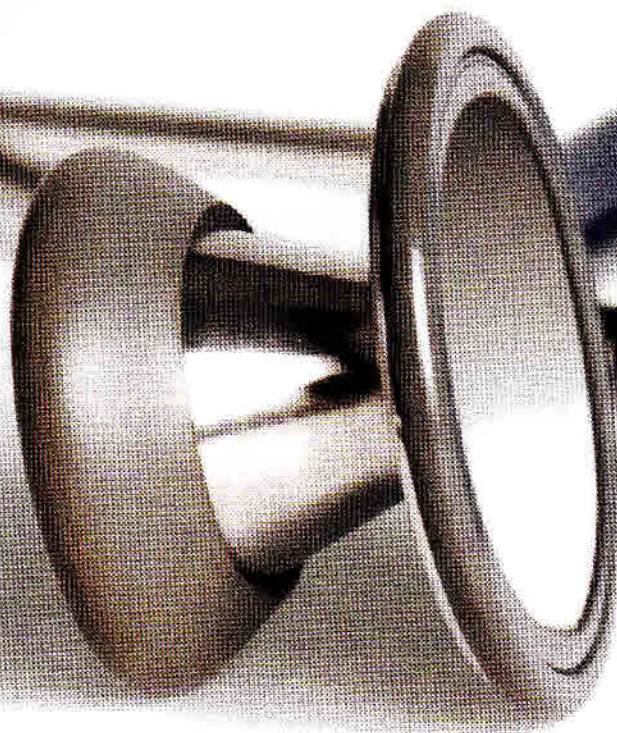

3. ด้านโรคติดต่อ

โรคติดต่อ คือ โรคที่สามารถถ่ายทอดติดต่อถึงกันได้ระหว่างบุคคล โดยมีเชื้อจุลินทรีย์ต่าง ๆ เป็นสาเหตุของโรค และถึงแม้ว่าเชื้อโรคจะเป็นตัวก่อเหตุ แต่พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของมนุษย์ ก็เป็นปัจจัยร่วม ที่สำคัญที่จะทำให้เกิดโรคติดต่อนั้น ๆ ขึ้น

โรคติดต่อในประเทศไทย

สำหรับในประเทศไทยเป็นบริเวณร้อนชื้น จึงทำให้เชื้อโรคและแมลงที่เป็นพาหะนำโรค เจริญเติบโตและแพร่พันธุ์ได้ง่าย ประเทศเขตร้อนจึงพบโรคติดต่อชนิดต่าง ๆ มากกว่าประเทศที่มีอากาศหนาว โดยโรคที่พบบ่อยในแถบเขตร้อนจะเรียกรวมว่า “โรคเขตร้อน” (Tropical Diseases) ซึ่งอาจเกิดจากเชื้อได้มากมายหลายชนิด นับตั้งแต่เชื้อไวรัสซึ่งมีขนาดเล็กมากลงไปจนถึงสัตว์เซลล์เดียว และหนอนพยาธิต่าง ๆ

Tropical Diseases

ในปี พ.ศ. 2523 ประเทศไทยได้
ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2523
โดยได้มีประกาศรัฐมนตรี เรื่องโรคติดต่อ
อันตราย โรคติดต่อตามประกาศกระทรวง
สาธารณสุข และโรคติดต่อที่ต้องแจ้งความ
เรียงตามลำดับดังนี้

1. โรคติดต่ออันตราย มีอยู่ 4 โรค

ได้แก่ อหิวาตกโรค ไข้ทรพิษ ไข้เหลือง และ
กาฬโรค

2. โรคติดต่อ ตามประกาศกระทรวง

สาธารณสุข ลงวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ.2524

มีอยู่ 44 โรค คือ อหิวาตกโรค กาฬโรค ไข้ทรพิษ

ไข้เหลือง ไข้กาฬหลังแอ่น คอตีบ ไอกรณ

โรคบาดทะยัก โปลิโอ ไข้หัด ไข้หัดเยอรมัน

โรคคางทูม ไข้สวกอีโอส ไข้หวัดใหญ่ ไข้สมอง

อักเสบ ไข้เลือดออก โรคพิษสุนัขบ้า โรคตับ

อักเสบ โรคตาแดงจากไวรัส อาหารเป็นพิษ

โรคบิดบะซิลลารี (bacillary dysentery)

โรคบิดอะมีบา (amoebic dysentery)

ไข้รากสาดน้อย ไข้รากสาดเทียม ไข้รากสาดใหญ่

สครับไทฟัส (scrub typhus) มูรินไทฟัส

(murine typhus) วัณโรค โรคเรื้อน ไข้จับสั่น

แอนแทรกซ์ (anthrax) โรคทริคิโนซิส

(trichinosis) โรคคุดทะราด โรคเล็ปโทสไปโรซิส

(โรคฉี่หนู) ซิฟิลิส หนองใน หนองในเทียม

กามโรคของต่อมและท่อน้ำเหลือง แผลริมอ่อน

แผลกามโรคเรื้อรังที่ขาหนีบ โรคไขกลับซ้ำ โรค

อูจจาระร่วง โรคแผลเรื้อรัง และโรคเท้าช้าง

3. โรคติดต่อที่ต้องแจ้งความ มีอยู่

15 โรค ได้แก่ อหิวาตกโรค กาฬโรค ไข้ทรพิษ

ไข้เหลือง คอตีบ บาดทะยักในเด็กเกิดใหม่

โปลิโอ ไข้สมองอักเสบ ไข้พิษสุนัขบ้า

ใช้รากสาตใหญ่ แอนแทรกซ์ โรคทริคิโนซิส
ใช้กาฬหลังแอ่น โรคคุดทะราดระยะติดต่อ
โรคเอดส์ (AIDS) หรือกลุ่มอาการภูมิคุ้มกัน
โรคเสื่อม

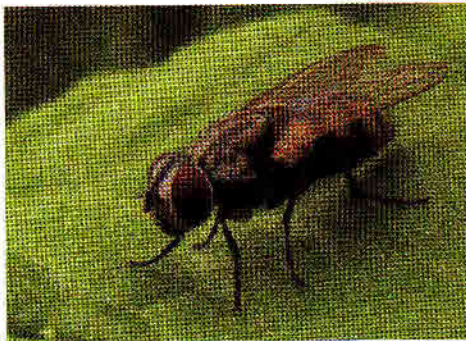
ปัจจุบัน โรคติดต่อ ที่เป็นอันตราย
หลายชนิดถูกควบคุมและกำจัดไปหมดแล้ว
เช่น กาฬโรค ใช้ทรพิษ ส่วนโรคติดต่อ บางชนิด
ยังคงพบอยู่บ้างแต่ลดความรุนแรงของโรคลง
เช่น อหิวาตกโรค แต่ก็ยังคงมีโรคติดต่อ หลาย
ชนิดปรากฏอยู่ และยังพบโรคติดต่อชนิดใหม่
เกิดขึ้นอยู่

อหิวาตกโรค (Cholera)

อหิวาตกโรค แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ
อหิวาตกโรคชนิดแท้ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย
วibriโอ คอเลอเร ส่วนอหิวาตกโรค ชนิดเทียม
เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย เอลเทอร์ วibriโอ ซึ่งอยู่ใน
อุจจาระหรืออาเจียนของผู้ป่วย และแพร่กระจาย
อยู่ในอาหารและน้ำดื่มได้ โดยมีแมลงวันเป็น
ตัวพาหะ

ผู้ป่วยอหิวาตกโรค อาจไม่มีอาการ มี
อาการอย่างอ่อน เช่น ปวดท้อง ท้องเสียท้องร่วง
วันละหลายครั้ง แต่ 1-2 วันก็หายเป็นปกติ
หรือผู้ป่วยบางคนมีอาการรุนแรงมาก คือ
ถ่ายอุจจาระเหลวคล้ายน้ำขาวขาว มีกลิ่นคาว
อาเจียน ซึ่งการถ่ายบ่อยทำให้ร่างกายสูญเสีย
น้ำและเกลือแร่ จนเกิดอาการอ่อนเพลีย ชีพจร
เต้นเบาและเสียชีวิตในที่สุด

การป้องกัน อหิวาตกโรค ทำได้โดย
การรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ ๆ ร้อน ๆ
ใช้ช้อนกลาง และหมั่นล้างมือบ่อย ๆ ดื่มน้ำและ
ใช้น้ำที่สะอาด ทำลายขยะแหล่งแพร่เชื้อโรค
และใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ จะช่วยลดความ
เสี่ยงจากการป่วยด้วยโรคดังกล่าวได้

ไข้หวัด และ ไข้หวัดใหญ่ (Influenza)

ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่ เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส สามารถเกิดได้กับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย และติดต่อกันง่ายมาก ระบาดตลอดทั้งปี แต่มักเกิดในช่วงที่อากาศเปลี่ยนแปลง เช่น ฤดูฝนต่อกับฤดูหนาว

โรคตาแดง (Conjunctiva)

เป็นโรคติดต่อ ที่แพร่ระบาดได้เร็ว ผ่านการสัมผัสสิ่งของเครื่องใช้ของผู้ป่วย ตาแดง และมักระบาดในช่วงหน้าฝน กับเด็ก ๆ ทั้งนี้โรคตาแดง ไม่เป็นอันตรายถึงชีวิต แต่ต้องรับรักษา

โรคไขก้างหลังแอ่น (Meningococcal Meningitis)

เป็นโรคติดเชื้อแบคทีเรียเฉียบพลัน พื้นที่ที่มีอุบัติการณ์ของโรคสูงติดต่อกันหลายปี ได้แก่ แอฟริกากลางแถบทะเลทรายซาฮารา สามารถแพร่จากคนสู่คนผ่านละอองน้ำมูก น้ำลายจากปาก จมูกของผู้ที่เป็นพาหะ (ผู้ติดเชื้อ แต่ยังไม่มีอาการป่วยแสดงออกมา)

อาการของผู้เป็น ไขก้างหลังแอ่น จะปวดศีรษะมาก อ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน เจ็บคอ คอแข็ง ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดข้อ มักมีผื่นเลือดออกใต้ผิวหนังร่วมกับจำเลือดขึ้นตามตัว แขนขา อาจมีอาการของเยื่อหุ้มสมองอักเสบร่วมด้วย ในรายที่เป็นรุนแรงผู้ป่วยจะซึม ชัก และช็อก เสียชีวิตได้ภายใน 24 ชั่วโมง หลังเริ่มมีอาการ การยืนยันการวินิจฉัยโรคทำได้โดยการเจาะน้ำไขสันหลังส่งตรวจหาเชื้อ meningococci

ไข้สมองอักเสบ (Encephalitis)

โรคไข้สมองอักเสบ เกิดจากติดเชื้อไวรัสหลายชนิด แต่ในประเทศไทยมักพบจากเชื้อไวรัส Japanese encephalitis หรือเรียกว่า เจอี (JE) ทำให้เกิดอันตรายถึงชีวิตได้ อัตราการป่วยตาย อยู่ระหว่างร้อยละ 20-30 ผู้ป่วยส่วนใหญ่คือเด็ก อายุตั้งแต่ 5-10 ปี และพบโรคนี้ได้ชุกชุมในฤดูฝน ในประเทศไทยพบโรคนี้ในภาคเหนือมากกว่าภาคอื่น ๆ

ผู้ติดเชื้อไข้สมองอักเสบ จะไม่แสดงอาการ โดยมีเพียง 1 ใน 300-500 คนเท่านั้นที่จะมีอาการ คือ เป็นไข้ ปวดเมื่อย อ่อนเพลีย ต่อไปอาการปวดศีรษะจะมากขึ้น อาเจียน ง่วงซึมจนไม่รู้สีกตัว บางรายอาจมีอาการเกร็ง ชักกระตุกด้วย อาจมีอาการหายใจไม่สม่ำเสมอ ในรายที่เป็นรุนแรงมากจะถึงแก่กรรม ประมาณวันที่ 7-9 ของโรค ถ้าพ้นระยะนี้แล้วจะผ่านเข้าระยะฟื้นตัว ระยะเวลาของโรคทั้งหมดประมาณ 4-7 สัปดาห์ เมื่อหายแล้วประมาณร้อยละ 60 ของผู้ป่วยจะมีความพิการเหลืออยู่ เช่น อัมพาตแบบแข็งเกร็ง (spastic) ของแขนขา มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลง มีสติปัญญาเสื่อม ปัจจุบัน โรคไข้สมองอักเสบยังรักษาไม่ได้ แต่ป้องกันได้ด้วยการฉีดวัคซีน 2 ครั้ง ห่างกัน 1 เดือน แล้วฉีดเพิ่มอีก 1 ครั้ง หลังจากฉีดเข็มที่ 2 ได้ 1 ปี ควรจะเริ่มให้วัคซีนนี้เมื่ออายุ 1 ปีครึ่ง พร้อมกับการให้ booster dose DTP และ OPV รวมทั้งหลีกเลี่ยงไม่ให้ถูกยุงกัด อันเป็นพาหะของโรค

ไข้เหลือง (Yellow fever)

ไข้เหลือง เป็นโรคติดเชื้อไวรัสที่ทำให้เกิดการระบาดใหญ่ในทวีปแอฟริกา และ

อเมริกา มาตั้งแต่ 400 ปีก่อน คำว่า “เหลือง” มาจากอาการตัวเหลืองหรือดีซ่าน (Jaundice) ที่มักพบในผู้ป่วย และยังมีอาการไข้สูงร่วมกับซีพอร์แดงชา ผิดปกติ ปวดกล้ามเนื้อ ร่วมกับปวดหลัง ปวดศีรษะ หนาวสั่น เพื่ออาหาร ระยะต่อมาจะมีเลือดออกจากปาก จมูก ตา กระเพาะอาหาร ทำให้อาเจียนและถ่ายเป็นเลือด จนถึงไตวาย มีโปรตีนปัสสาวะ (albuminuria) และปัสสาวะไม่ออก (anuria) ครึ่งหนึ่งของผู้ป่วยระยะโลหิตเป็นพิษจะเสียชีวิตภายใน 10-14 วัน ที่เหลือจะหายเป็นปกติโดยอวัยวะต่าง ๆ ไม่ถูกทำลาย

ไข้เหลือง มีศูนย์กลางเป็นพาหะของโรค และไม่มีการรักษาจำเพาะ เน้นการรักษาตามอาการ และฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรค

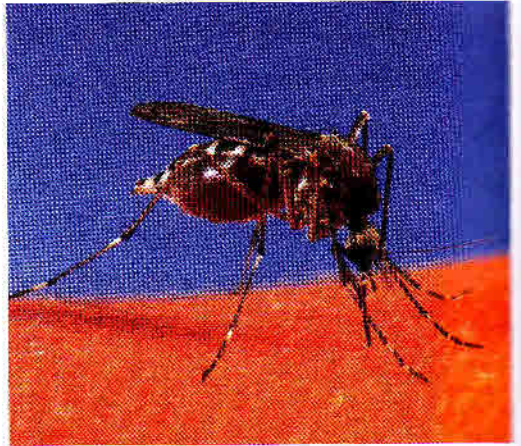
ไข้รากสาดใหญ่ (Typhus)

หรือไข้ไทฟัส (Typhus) เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย กลุ่มริกเกตเซีย โดยมีแมลงปรสิตเป็นพาหะ โรคไข้รากสาดใหญ่ มี 3 ชนิด คือ

1. ไข้รากสาดใหญ่ชนิดระบาด มักระบาดหลังสงครามหรือภัยพิบัติ จะมีอาการปวดศีรษะรุนแรง มีผื่นตามลำตัว แขนขา ปวดกล้ามเนื้อ ความดันโลหิตตก ซึม ไวต่อแสงและเพ้อ ไข้สูงสามารถรักษาได้โดยให้ ยาปฏิชีวนะ

2. ไข้รากสาดใหญ่ประจำถิ่น ติดต่อกันผ่านทางหมัดที่กัดหนู อาการปวดศีรษะ เป็นไข้ หนาวสั่น คลื่นไส้ อาเจียน รักษาให้หายได้ แต่ในผู้สูงอายุ หรือผู้ที่มีภูมิคุ้มกันอาจเสียชีวิตได้

3. ไข้รากสาดใหญ่จากป่าละเมาะ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย มีโรคอ่อนซึ่งพบมากตามป่าละเมาะเป็นพาหะ ภาษาญี่ปุ่นเรียกโรคนี้ว่าชิคาชิ

ไข้เลือดออก (Acute Hemorrhagic Fever)

ไข้เลือดออก เป็นโรคที่เกิดจากยุงลาย เป็นพาหะ จึงมักระบาดในประเทศเขตร้อนชื้น โดยผู้ป่วยจะมีไข้สูงถึง 39-40 องศาเซลเซียส หน้าแดง มีเลือดออกเป็นจุดตามตัว ตับโต อาจมีอาการปวดท้องและช็อกได้ จึงต้องรีบรักษาโดยเร็ว โดยการเฝ้าระวังภาวะช็อก และเลือดออก

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2556 ตามรายงานการประชุมที่แนบ โดยที่ประชุมเห็นว่าการดำเนินการควบคุมโรคไข้เลือดออกในโรงเรียนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัยจะสามารถลดความรุนแรงของการระบาดของโรคไข้เลือดออกได้ สำหรับกระทรวงศึกษาธิการสามารถดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และสามารถดำเนินการได้เองในทุกสถานศึกษา ดังนี้

1. ดำเนินการรณรงค์กำจัดลูกน้ำในสถานศึกษาพร้อมกันในวันที่ 15 มิถุนายน 2556 (ASIAN DENGUE DAY)

2. ขอให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมรณรงค์ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์

ลูกน้ำ ให้สถานศึกษาเป็นเขตปลอดลูกน้ำ

3. จัดกิจกรรมให้นักเรียนสำรวจและกำจัดลูกน้ำในโรงเรียนทุกวันศุกร์

4. ขอให้ครู-อาจารย์ มอบหมายให้นักเรียนทำการกำจัดลูกน้ำในบ้านทุกสัปดาห์

5. ขอให้มิกิจกรรมให้ความรู้เรื่องไข้เลือดออกหน้าเสาธง โดยขอรับการสนับสนุนวิทยากรจากหน่วยงานสาธารณสุข หรือพัฒนาวิทยากรจากบุคลากรของโรงเรียนเอง

6. ขอให้โรงเรียนคัดเลือกประเด็นปัญหาไข้เลือดออกในการดำเนินงานบรรลุผล โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ

7. ขอให้มีการเฝ้าระวังนักเรียนที่มีไข้ หากสงสัยเป็นโรคไข้เลือดออกแนะนำให้ไปพบแพทย์

คอตีบ (Diphtheria)

โรคคอตีบ หรือ ดิฟทีเรีย เป็นโรคติดเชื้อเฉียบพลันของระบบทางเดินหายใจ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ซึ่งทำให้เกิดการอักเสบมีแผ่นเยื่อเกิดขึ้นในลำคอ ในรายที่รุนแรงจะมีการตีบตันของทางเดินหายใจ จึงได้ชื่อว่าโรคคอตีบ และอาจทำให้ถึงตายได้ นอกจากนี้จากพิษ (exotoxin) ของเชื้อจะทำให้มีอันตรายต่อ

กล้ามเนื้อหัวใจ และเส้นประสาทส่วนปลาย

อาการโรคคอตีบ ก็จะเริ่มจากมีไข้ต่ำ ๆ คล้ายหวัด มีอาการไอเสียงก้อง เจ็บคอ เบื่ออาหาร ในเด็กโตอาจจะบ่นเจ็บคอ คล้ายกับคออักเสบ บางรายอาจจะพบต่อมน้ำเหลืองที่คอโตด้วย เมื่อตรวจดูในคอพบแผ่นเยื่อสีขาวปนเทาติดแน่นอยู่บริเวณทอนซิล และบริเวณลิ้นไก่ แผ่นเยื่อนี้เกิดจากพิษที่ออกมาทำให้มีการทำลายเนื้อเยื่อ และทำให้มีการตายของเนื้อเยื่อทับซ้อนกันเกิดเป็นแผ่นเยื่อ (membrane)

คอตีบ สามารถติดต่อกันง่ายผ่านการไอ จามรดกัน หรือพูดคุยระยะใกล้ชิด รวมทั้งการใช้ภาชนะร่วมกัน ส่วนใหญ่มักพบผู้ป่วยโรคคอตีบในชุมชนแออัด หรือในชนบทที่ไม่ได้รับวัคซีน ในประเทศไทยมักพบผู้ติดเชื้อคอตีบเป็นเด็ก อายุ 1-6 ปี

ทริคิโนซิส (Trichinosis)

โรคทริคิโนซิส หรือ โรคทริคิเนลโลซิส เป็นโรคพยาธิที่ติดต่อถึงคนโดยการบริโภคเนื้อสัตว์ดิบ หรือสุก ๆ ดิบ ๆ ในประเทศไทยพบการระบาดในผู้ใหญ่มากกว่าเด็ก โดยการบริโภคเนื้อสุกร และสัตว์ป่าอื่น ๆ เข้าไป อาการที่สำคัญของผู้ป่วย คือ ปวดกล้ามเนื้อ หน้าตาบวม ตาแดงอักเสบ มีไข้ หนาวสั่น อ่อนเพลียมาก ผู้ป่วยมักป่วยอยู่นานหลายเดือนหรืออาจเป็นรุนแรงจนถึงชีวิตได้ การป้องกันคือ รับประทานอาหารที่ปรุงให้สุกแล้ว

บาดทะยัก (Tetanus)

เป็นโรคติดเชื้อที่จัดอยู่ในกลุ่มของโรคทางประสาทและกล้ามเนื้อ เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย Clostridium tetani ซึ่งผลิต

exotoxin ที่มีพิษต่อเส้นประสาทที่ควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ เมื่อเชื้อเข้าไปทางบาดแผล จะทำให้มีการหดเกร็งตัวอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่เป็น บาดทะยัก กล้ามเนื้อขาเกร็งเกร็ง ทำให้อ้าปากไม่ได้ โรคนี้จึงมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า โรคขาเกร็งเกร็ง (lockjaw) จากนั้นผู้ป่วยจะคอแข็ง หลังแข็ง ต่อไปจะมีอาการเกร็งของกล้ามเนื้อทั่วตัว ทำให้ชักได้

การป้องกันคือ ให้อาหารที่สะอาด
บาดทะยักตั้งแต่เด็ก และเมื่อมีบาดแผลต้องทำความสะอาดทันที โดยการฟอกด้วยสบู่ล้างด้วยน้ำสะอาด เช็ดด้วยยาฆ่าเชื้อ เช่น แอลกอฮอล์ 70% หรือทิงเจอร์ไส่แผลสด พร้อมทั้งให้การรักษาการติดเชื้อทันที

โปลิโอ (Poliomyelitis)

เป็นโรคที่เกิดจากเชื้อไวรัส ทำให้เกิดการอักเสบของไขสันหลัง ส่งผลให้เป็นอัมพาตช่วงกล้ามเนื้อแขนและขา ในรายที่อาการรุนแรงจะส่งผลให้พิการตลอดชีวิต และอาจถึงขั้นเสียชีวิตได้

อาการที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโปลิโอแตกต่างกันได้มาก ประมาณร้อยละ 90 จะไม่มีอาการแสดงใด ๆ ประมาณร้อยละ 4-8 จะมีอาการไม่รุนแรงไม่มีอัมพาต และประมาณร้อยละ 1 จะมีอาการแบบเยื่อหุ้มสมองอักเสบไม่มีอัมพาต ประมาณร้อยละ 1-2 เท่านั้นที่จะมีอาการอัมพาตเกิดขึ้น

การป้องกัน โปลิโอ ง่ายที่สุดคือการให้วัคซีน OPV ตั้งแต่เด็ก รวมทั้งป้องกันการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อโปลิโอ ด้วยการรับประทานอาหารและดื่มน้ำสะอาดถูกสุขลักษณะ รวมทั้งการถ่ายอุจจาระลงส้วมที่ถูกสุขลักษณะทุกครั้ง

โรคพิษสุนัขบ้า (Rabies)

โรคพิษสุนัขบ้า เป็น โรคติดต่อ จากสัตว์มาสู่คนที่มีความรุนแรงมาก โดยผู้ป่วยที่รับพิษสุนัขบ้า จากทางบาดแผลที่สัตว์กัดหรือข่วน ไม่ว่าจะมาจาก สุนัข แมว สุนัขจิ้งจอก สกั้งค์ แรคคูน พังพอน และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมอื่น ๆ จะมีไข้ ปวดเมื่อยตามเนื้อตัว คันหรือปวดบริเวณรอยแผลที่ถูกสัตว์กัด ต่อมาจะหงุดหงิด ตื่นเต้นไวต่อสิ่งเร้า (แสง เสียง ลมฯ) ม่านตาขยาย น้ำลายไหลมาก กล้ามเนื้อคอกระตุกเกร็งขณะที่ผู้ป่วยพยายามกลืนอาหารหรือน้ำ ทำให้เกิดอาการ “กลืนน้ำ” เพื่อคลั่ง สลับกับอาการสงบ ชัก ผู้ป่วยบางรายอาจแสดงอาการแบบอัมพาต โดยมีอาการแขนขาอ่อนแรง กรณีไม่ได้รับการรักษาประคับประคอง มักป่วยอยู่ประมาณ 2-6 วัน และเสียชีวิตเนื่องจากอัมพาตของกล้ามเนื้อ ระบบทางเดินหายใจ

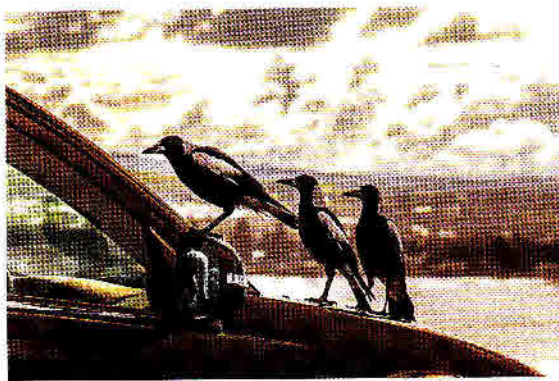
หากใครถูกสุนัขกัดหรือข่วน ต้องล้างบาดแผลด้วยสบู่และน้ำสะอาดให้ลึกถึงก้นแผล และใส่ยารักษาแผลสดเพื่อกำจัดเชื้อไวรัสที่แผลโดยเร็ว แล้วไปพบแพทย์ พร้อมทั้งติดตามดูอาการสัตว์ที่กัด เพื่อเฝ้าระวังโรคพิษสุนัขบ้า

โรคมือ ปาก เท้า (Hand foot mouth disease)

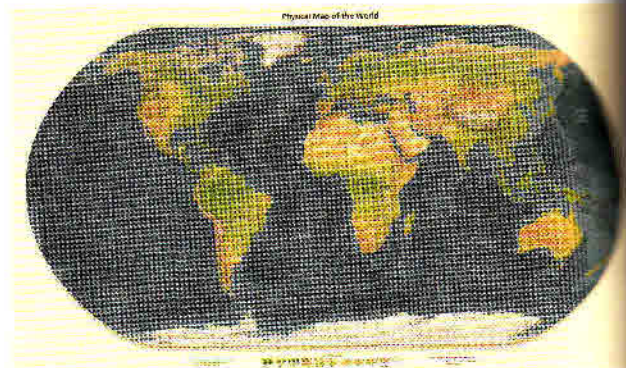
โรคมือ ปาก เท้า หรือ โรคมือ เท้า ปาก เกิดจากเชื้อไวรัสลำไส้ หรือเอนเทอโรไวรัสหลายชนิด พบได้บ่อยในกลุ่มเด็กทารกและเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เป็นโรคเกิดประปรายตลอดปี แต่จะเพิ่มมากขึ้นในหน้าฝน ซึ่งอากาศมักเย็นและชื้น โดยทั่วไปโรคนี้มีอาการไม่รุนแรง แต่ติดต่อกันได้ผ่านเข้าสู่ปากโดยตรง ซึ่งมาจากการสัมผัสสิ่งของที่สัมผัสเชื้อไวรัสติดและไอจามรดกัน

4. ด้านโรคติดต่ออุบัติใหม่และโรคติดต่ออุบัติซ้ำ

โรคติดต่ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases) หมายถึง โรคติดต่อชนิดใหม่ ๆ ที่มีรายงานผู้ป่วยเพิ่มขึ้นในระยะประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา หรือโรคติดต่อที่มีแนวโน้มที่จะพบมากขึ้นในอนาคตอันใกล้ รวมไปถึงโรคที่เกิดขึ้นใหม่ในสัตว์ที่หนึ่ง หรือโรคที่เพิ่งจะแพร่ระบาดเข้าไปสู่อีกที่หนึ่ง และยังรวมถึงโรคติดต่อที่เคยควบคุมได้ด้วยยาปฏิชีวนะแต่เกิดการดื้อยามีโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่สำคัญ 5 โรค ได้แก่ โรคไข้หวัดนก โรคมือ เท้า ปาก โรคไข้หวัดใหญ่ โรคลีเจียนเนร์ และโรคเมลิออยโดสิส ตัวอย่างโรคติดต่ออุบัติใหม่ เช่น โรคเอดส์ ไข้หวัดใหญ่ สัตว์ปีกหรือไข้หวัดนก และวัณโรคดื้อยา เป็นต้น

Emerging
Infectious
Diseases

Re-emerging
Infectious
Diseases

โรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ (Re-emerging Infectious Diseases) หมายถึง โรคติดเชื้อที่เคยแพร่ระบาดในอดีต และสงบไปแล้วเป็นเวลานานหลายปี แต่กลับมาระบาดขึ้นอีก ตัวอย่างโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ เช่น วัณโรค ไข้เลือดออก และมาลาเรีย เป็นต้น

องค์การอนามัยโลกได้ให้นิยามโรคติดต่ออุบัติใหม่ ว่าเป็นโรคติดต่อที่มีอุบัติการณ์ในมนุษย์เพิ่มสูงขึ้นมากในช่วงที่เพิ่งผ่านมา หรือมีแนวโน้มความเสี่ยงที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตอันใกล้ ซึ่งหมายความรวมถึงกลุ่มโรค 5 กลุ่มด้วยกันคือ

1. โรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อใหม่ (new infectious diseases)
2. โรคติดต่อที่พบในพื้นที่ใหม่ (new geographical areas) เป็นโรคที่มาจากประเทศหนึ่งไปอีกประเทศหนึ่ง หรือข้ามทวีป เช่น โรคซาร์ส
3. โรคติดต่ออุบัติซ้ำ (Re-emerging infectious diseases) คือโรคติดต่อที่เคยระบาดในอดีตและสงบไปนานแล้วแต่กลับมาระบาดอีก เช่น กาฬโรค
4. เชื้อโรคดื้อยา (Antimicrobial resistant organism)
5. อาวุธชีวภาพ (Deliberate use of bio-weapons) โดยใช้เชื้อโรคหลายชนิดผลิตเป็นอาวุธ เช่น เชื้อแอนแทรกซ์ ไข้ทรพิษ สาเหตุและการป้องกันโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ และอุบัติซ้ำ

สาเหตุที่ทำให้เกิดโรคติดเชื้ออุบัติใหม่ และโรคติดเชื้ออุบัติซ้ำ ได้แก่

1. การเปลี่ยนแปลงวิถีการดำรงชีวิต

เช่น การที่ผู้ปกครองนำบุตรไปฝากเลี้ยงที่สถานรับเลี้ยงเด็กที่มีเด็กอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก ถ้าสถานรับเลี้ยงเด็กจัดสถานที่และอาหารไม่สะอาด ไม่ถูกสุขลักษณะหรือดูแลเด็กไม่ดี อาจเกิดโรคอุจจาระร่วงและโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ

2. การรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ อาหารดิบ หรืออาหารกระป๋อง ทำให้เกิดโรคอาหารเป็นพิษ

3. การมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน การมีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่อายุยังน้อย ทำให้เกิดการระบาดของโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

4. การใช้ยาเสพติดโดยการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน ทำให้เกิดการระบาดของโรคเอดส์และไวรัสตับอักเสบ

5. ความก้าวหน้าในการรักษาโรคต่าง ๆ เช่น การเปลี่ยนอวัยวะ ได้รับยาสเตียรอยด์ หรือเคมีบำบัดทำให้เกิดการติดเชื้อได้ง่าย
- การป้องกัน**

ทุกคนสามารถที่จะป้องกันตนเองจากภาวะเจ็บป่วยได้ ด้วยการรักษาร่างกายให้แข็งแรง เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันโรค โดยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ การออกกำลังกาย การพักผ่อน และผ่อนคลายความเครียด การบริหารจัดการ สิ่งเสพติดและพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ งดบุหรี่ย มีสุขอนามัยที่ดี รักษาสิ่งแวดล้อม ติดตามข่าวสารต่าง ๆ เพื่อรับรู้ความเป็นไปของโลก เป็นต้น

5. ด้านความผิดปกติทางพฤติกรรมของนักเรียน

บุคคลที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์

หมายถึง บุคคลที่มีอารมณ์และพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเป็นอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคม ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็กและผู้อื่น มีต้นตอมาจากความขัดแย้งของเด็กกับสภาพแวดล้อมหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเด็กเอง สภาพสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนหรือผู้อื่น ความเก็บกดทางอารมณ์จะแสดงออกทางร่างกาย แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม

Behavior Passion

1. กลุ่มความประพฤติผิดปกติ มีลักษณะก้าวร้าว ทำร้ายผู้อื่น ต่อดัน เสียงดัง พุดหยาบคาย

2. กลุ่มบุคคลผิดปกติ ชอบเก็บตัวขาดความมั่นใจ กัดเล็บ เจ็บเฉย ไม่พูด มองโลกในแง่ร้าย

3. กลุ่มขาดวุฒิภาวะ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับวัย สมาธิ ไม่สนใจสิ่งรอบตัว รุนแรง เฉื่อยชา สกปรก ขาดความรับผิดชอบ

4. กลุ่มที่มีปัญหาทางสังคม ชอบหนีโรงเรียน หนีออกจากบ้านคบเพื่อนไม่ดีต่อต้านผู้มีอำนาจ ชอบเที่ยวกลางคืน

เกณฑ์การตัดสิน

• เป็นเด็กที่แสดงพฤติกรรมทางอารมณ์ที่เปี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไปในวัยเดียวกัน ถึงแม้ว่าจะได้รับการแนะแนวและบริการให้คำปรึกษาแล้วก็ตามก็ยังมีปัญหาทางอารมณ์อยู่ในลักษณะเดิม

• การประเมินผลทางจิตวิทยาและการสังเกตอย่างมีระบบ ระบุว่าเด็กมีปัญหาในทางพฤติกรรมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

• มีพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนของตน การอ่าน การเขียน คณิตศาสตร์ พัฒนาการทางสังคม พัฒนาการทางภาษาและการควบคุมพฤติกรรมของตนเอง

• มีหลักฐานอื่นยืนยันว่าปัญหาของนักเรียนมิได้เกิดจากความบกพร่องทางร่างกาย การรับรู้ และสติปัญญา

ลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

• ก้าวร้าว ก่อความ

• การเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ

• การปรับตัวทางสังคม เช่น แก๊งอันธพาล

การหนีโรงเรียน

• การทำลายสาธารณสมบัติ

• การลักขโมย การประทุษร้ายทางเพศ
เทคนิคการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์

1. ถ้านักเรียนทะเลาะวิวาทหรือชกต่อยกัน ครูจะต้องจับเด็กแยกออกจากกันทันที หลังจากนั้นครูอาจให้นักเรียนศึกษาแบบอย่างพฤติกรรมที่ถูกต้องจากเด็กอื่นๆแล้วให้ปฏิบัติตามแบบอย่างนั้น

2. ถ้าเด็กปรับตัวในทางถดถอย ชอบอยู่คนเดียว ไม่ร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ครูอาจสั่งให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมหรือส่งเด็กไปให้ครูแนะแนวหรืออาจให้เพื่อนนักเรียนในห้องเดียวกันเขียนส่วนดีของเด็กคนนั้นลงในกระดาษ แล้วให้นักเรียนอ่านข้อความนั้นให้นักเรียนทั้งห้องฟังเพื่อให้เด็กรู้สึกชื่นชมตนเองและมีแรงในภายในที่จะพัฒนาตนเองต่อไป

3. ครูควรนำวิธีปรับพฤติกรรมมาใช้

อย่างเป็นระบบ

มาตรการป้องกันและแก้ไข

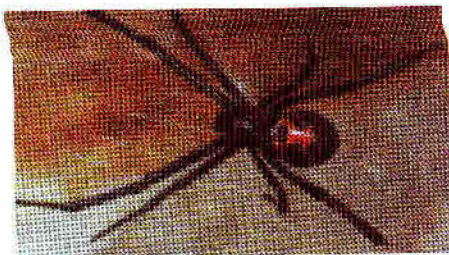

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามาจากสัตว์ และแมลงมีพิษ

แผนการป้องกันด้านสัตว์มีพิษ

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัย จากการได้รับอันตรายจากสัตว์มีพิษกัดต่อย ถือได้ว่าเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ ไม่ว่าจะเป็นบริเวณส่วนต่าง ๆ ของสถานศึกษา สิ่งที่มาอาจสาเหตุกระทบต่อสภาพร่างกาย การเจริญเติบโต การเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ จึงต้องให้ความสำคัญและตระหนักในเรื่องของความปลอดภัยจากสัตว์มีพิษ

สัตว์มีพิษที่พบบ่อย

1. จัดสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่น
ตัดแต่งต้นไม้ กำจัดแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษ
เพื่อให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน

2. ให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และ
นักเรียนเกี่ยวกับสัตว์มีพิษ ตลอดจนวิธีการ
ป้องกันและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นกรณีได้
รับพิษ

3. จัดทำป้ายเตือนภัยจากสัตว์มีพิษใน
บริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง เช่น บริเวณรั้วโรงเรียน
ต้นไม้ใหญ่ ซึ่งมักจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มี
พิษเป็นต้น

4. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องในการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ ย้าย
สัตว์มีพิษ เช่น การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง

5. จัดเตรียมอุปกรณ์และเวชภัณฑ์ใน
การปฐมพยาบาล กรณีที่ได้รับพิษจากสัตว์มีพิษ

6. จัดทำแผนฉุกเฉินและการฝึกซ้อม
โดยความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เช่น โรงพยาบาลใกล้เคียง หน่วยงานภัยต่าง ๆ
เป็นต้น

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้าน ผลกระทบจากการสู้รบและความไม่สงบ

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ ติดตามสถานการณ์
ที่เกี่ยวข้องกับการสู้รบและความไม่สงบ

2. กำหนดแผนฉุกเฉิน เพื่อให้ครู บุคลากร
และนักเรียนทราบ

3. ซักซ้อมการอพยพ จัดทำหลุมหลบภัย
และจัดหาที่พักพิงชั่วคราว ในกรณีเกิดการสู้รบ
และความไม่สงบ

4. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน
ด้านความมั่นคง อาสาสมัคร องค์กรสาธารณกุศล
เพื่อให้ความช่วยเหลือในกรณีเกิดการสู้รบและ
ความไม่สงบ ทั้งการอพยพเครื่องอุปโภคและ
บริโภค เป็นต้น

5. รายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ
เมื่อเกิดเหตุการณ์สู้รบและความไม่สงบ

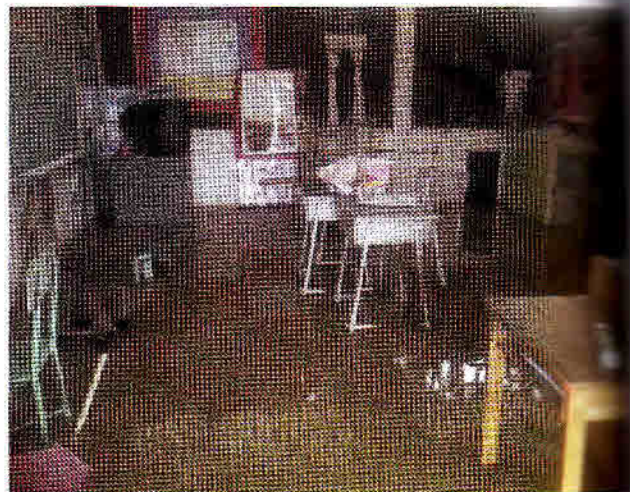
การควบคุม
กำกับ
ติดตาม
และรายงาน

ສ່ວນທີ 4

แผนฉุกเฉินสำหรับสถานศึกษา

เหตุฉุกเฉิน คือ อุบัติเหตุ อุบัติภัย หรือภัยทางสังคม ที่อาจเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด มาก่อน ส่งผลกระทบทำให้เกิดความเสียหาย ทั้งในทางตรงและทางอ้อมแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ และทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

แผนฉุกเฉินของโรงเรียน หมายถึง แผนตอบโต้เหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน เช่น การตอบโต้เหตุเพลิงไหม้ การตอบโต้เหตุ น้ำท่วม การตอบโต้เหตุแก๊สรั่ว การตอบโต้ เหตุชุกกรรโชก การตอบโต้เหตุแผ่นดินไหว การตอบโต้เหตุเมื่อมีผู้บุกรุกเข้ามาภายใน สถานศึกษา การตอบโต้เหตุ ผู้บุกรุกอยู่ใน อาคาร การตอบโต้เหตุผู้บุกรุกอยู่นอกอาคาร การตอบโต้เหตุทำร้ายร่างกาย การตอบโต้ เหตุนักเรียนหาย การตอบโต้เหตุนักเรียนเสียชีวิตในโรงเรียน เป็นต้น

การจัดทำแผนฉุกเฉินเป็นการเตรียมการเพื่อรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นในโรงเรียน ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษานำยุทธศาสตร์ 4 “R” มาใช้ในการจัดทำแผนตอบโต้เหตุฉุกเฉิน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๙ ลด **Reduction** จัดให้มีการป้องกันเตรียมการ

๑๐ พร้อม **Readiness** จัดให้มีการฝึกความพร้อม

๑๑ ตอบโต้ **Retaliate** ให้รู้ถึงวิธีการตอบโต้เหตุฉุกเฉินต่าง ๆ

๑๒ ฟื้นฟู **Response** ตรวจสอบทำตามแผนที่วางไว้หลังจากเกิดเหตุการณ์ให้ทุกคนมีส่วนร่วม

แผนฉุกเฉินของโรงเรียน ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 การป้องกันเตรียมการ (Reduction) ดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดทำแผนภูมิและแผนผังพื้นที่ของโรงเรียน
- 2) จัดทำรายชื่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินพร้อมหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อ
- 3) จัดทำรายชื่อจำนวนนักเรียน และผู้ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ เช่น เด็กพิการ
- 4) จัดทำรายชื่อหน่วยงานที่ต้องขอรับความช่วยเหลือ เช่น สถานีตำรวจท้องที่

4R

Emergency plans for schools

Reduction
Readiness
Retaliate
Response

1

การป้องกันเตรียมการ

2

การจัดทำแผนฉุกเฉินและการฝึกซ้อม

3

การตรวจสอบและฟื้นฟูภายหลังการเกิดเหตุ

หน่วยพยาบาล หน่วยดับเพลิงท้องถิ่น เป็นต้น

ส่วนที่ 2 การจัดทำแผนฉุกเฉินและการฝึกซ้อม (Readiness และ Retaliate) ดำเนินการดังนี้

1) จัดทำแผนฉุกเฉินตามความเหมาะสมของโรงเรียน พร้อมทั้งการบันทึกเหตุที่เกิดขึ้น เช่น การตอบโต้เหตุเพลิงไหม้ การตอบโต้เหตุน้ำท่วม การตอบโต้เหตุแก๊สรั่ว การตอบโต้เหตุชุกกรรโชก การตอบโต้เหตุแผ่นดินไหว การตอบโต้เหตุเมื่อมีผู้บุกรุกเข้ามาภายในสถานศึกษา การตอบโต้เหตุผู้บุกรุกอยู่ในอาคาร การตอบโต้เหตุผู้บุกรุกอยู่นอกอาคาร การตอบโต้เหตุทำร้ายร่างกาย การตอบโต้เหตุนักเรียนหาย การตอบโต้เหตุนักเรียนเสียชีวิตในสถานศึกษา เป็นต้น

2) การจัดให้มีการฝึกซ้อมเหตุการณ์ตามแผนฉุกเฉิน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใจถึงขั้นตอนและวิธีการในการตอบโต้เหตุฉุกเฉินต่าง ๆ โดยอาจจะประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เช่น สถานีตำรวจท้องที่ในการฝึกซ้อมอพยพหนีไฟ เป็นต้น

ส่วนที่ 3 การตรวจสอบและฟื้นฟูภายหลังการเกิดเหตุ (Recovery) ดำเนินการ ดังนี้

1) ตรวจสอบจำนวนนักเรียน และผู้ที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ เช่น เด็กพิการ ว่ามีจำนวนครบถ้วนหรือไม่ พร้อมทั้งบันทึกจำนวน

2) ดำเนินการเรื่องการปฐมพยาบาล
กับผู้ที่ได้รับบาดเจ็บ

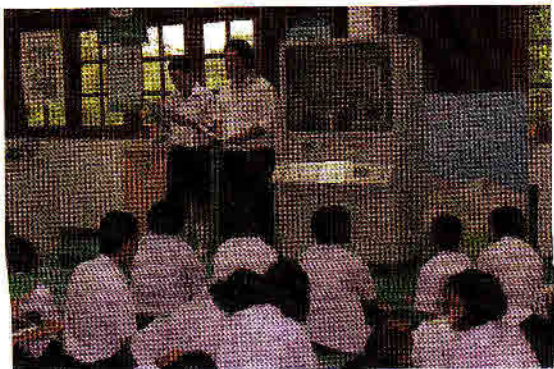
3) กรณีมีบุคคลสูญหาย ให้ประสาน
แจ้งสถานีตำรวจท้องที่หรือหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตท้องที่ เป็นต้น

4) กรณีอาคารสถานที่ได้รับความ
เสียหาย ให้เสนอขออนุมัติงบประมาณปรับปรุง
เพื่อความปลอดภัยของนักเรียน

เหตุฉุกเฉินจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

เหตุฉุกเฉินส่วนบุคคล Personal Emergency	เหตุฉุกเฉินทางกายภาพ Physical Emergency
การคุกคามอย่างรุนแรง	สารเคมีหก รั่วไหล
การบุกรุกโดยคนร้ายที่มีอาวุธ	แผ่นดินไหว
การชว้างระเบิด	เพลิงไหม้
การบาดเจ็บสาหัสหรือตาย	น้ำท่วม
การบุกรุก	แก๊สรั่ว
เหตุฉุกเฉินทางการแพทย์	ไฟฟ้าดับ
เด็กหาย	พายุฝนฟ้าคะนอง

หน้าที่และความรับผิดชอบของสถานศึกษา
เกี่ยวกับแผนฉุกเฉิน ประกอบด้วย

1. หน้าที่และความรับผิดชอบของ ผู้บริหารสถานศึกษา

- (1) จัดให้มีแผนฉุกเฉินสำหรับสถานศึกษา โดยให้ครอบคลุมทุกเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้น โดยมีขั้นตอนการแก้ไขสถานการณ์ที่ชัดเจน
- (2) ให้ความรู้กับนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน
- (3) จัดให้มีการฝึกซ้อมตามแผนฉุกเฉินที่กำหนดขึ้น
- (4) ทำการปรับปรุงแก้ไขแผนฉุกเฉินเป็นประจำทุกปี
- (5) มีการทดสอบการปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินสม่ำเสมอ
- (6) ดำเนินการติดต่อ ประสานงานกับหน่วยงานสนับสนุนอื่น ๆ อย่างสม่ำเสมอ

2. หน้าที่และความรับผิดชอบของครู และบุคลากร

- (1) เข้าร่วมในการฝึกซ้อม
- (2) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแผนฉุกเฉินเป็นประจำทุกปีตามความเหมาะสม
- (3) เป็นผู้นำนักเรียนขณะเกิดเหตุฉุกเฉิน
- (4) แนะนำแนวทางการแก้ไขปรับปรุงแผนฉุกเฉินให้กับผู้บริหารสถานศึกษา

(5) สนับสนุน แนะนำแนวทางในการพัฒนาแผนตอบโต้เหตุฉุกเฉินและการฝึกอบรม

(6) พัฒนา ประสานงานการเตรียมการฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ

(7) ให้ความร่วมมือในการเตรียมแผนฉุกเฉิน

(8) จัดให้มีการฝึกซ้อมแผนฉุกเฉิน ทบทวนแก้ไขแผน เป็นประจำทุกปี

(9) ตรวจสอบความพร้อมใช้งานของอุปกรณ์ฉุกเฉินและอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็น

(10) ให้ความร่วมมือประสานงานกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐอื่น ๆ

3. หน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อื่น ๆ

(1) สนับสนุนในการปฏิบัติตามแผนฉุกเฉิน

(2) เข้าร่วมในการฝึกอบรมและฝึกซ้อมแผนฉุกเฉินของโรงเรียน

(3) เป็นผู้นำนักเรียนขณะเกิดเหตุฉุกเฉิน

(4) ให้ความรู้กับนักเรียนในการป้องกันดูแลตนเองเมื่อเกิดเหตุและหลังเกิดเหตุ

(5) เข้าร่วมฝึกอบรมในเรื่องการปฐมพยาบาล

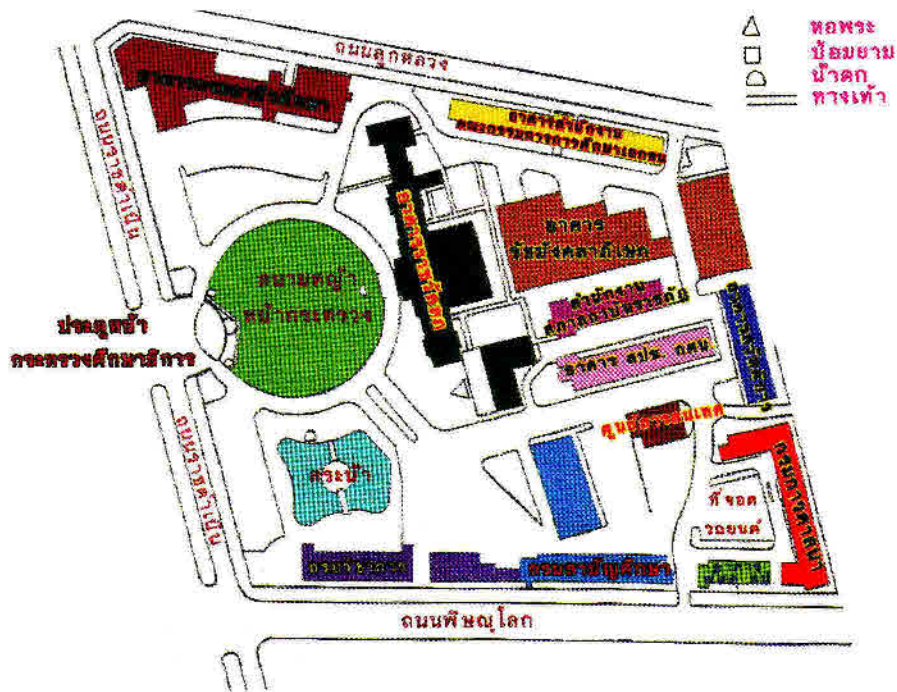
(6) จัดให้มีการดูแลบำรุงรักษาอุปกรณ์เครื่องมือ อุปกรณ์เปิดปิด น้ำ ไฟ โทรศัพท์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

ส่วนที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Reduction)

1. จัดทำแผนภูมิและแผนผังพื้นที่ของโรงเรียน

แผนภูมิที่ตั้งของสถานศึกษา

ในแผนฉุกเฉินจะต้องมีแผนภูมิของอาคารสถานที่ทั้งหมดของสถานศึกษาซึ่งต้องมีรายละเอียด
สำคัญ ดังนี้

- (1) อาคารเรียน
- (2) จุดรวมพล
- (3) จุดตำแหน่งของสัญญาณฉุกเฉิน
- (4) เครื่องมืออุปกรณ์ดับเพลิงชนิดต่างๆ
- (5) ทางหนีไฟ
- (6) ที่เก็บเวชภัณฑ์
- (7) โทรศัพท์ และเลขหมายโทรศัพท์ฉุกเฉิน
- (8) รายชื่อ จำนวนของเจ้าหน้าที่ที่ตอบโต้เหตุ

หมายเหตุ นอกจากนั้น แผนภูมิอาจจำเป็นต้องมีชื่อถนน ที่ตั้ง ประตูทางเข้า-ออก บันได ทางลง แผงควบคุมไฟฟ้า ห้องซักอบรีด โรงทำอาหาร ที่เก็บแก๊ส น้ำมัน หรืออื่นๆ

2. จัดทำรายชื่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินพร้อมหมายเลขโทรศัพท์ที่ติดต่อ

รายชื่อผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน

ที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
1		ผู้อำนวยการ	
2		ผู้อำนวยการ	
3		ผู้ควบคุมอาคารสถานที่	
4		ผู้ปฐมพยาบาล	
5			
6			
7			
8			
9			
10			

ข้อมูล ณ วันที่.....

วันที่ทำการปรับปรุงข้อมูล.....

☐ รับทราบ

☐ เห็นชอบ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการสถานศึกษา

4. จัดทำรายชื่อหน่วยงานที่ต้องขอรับความช่วยเหลือ

ที่	ชื่อ/สกุล	ตำแหน่ง	หมายเลขโทรศัพท์
1		แพทย์ พยาบาล	
2		ตำรวจ	
3		หน่วยดับเพลิง	
4		การไฟฟ้า	
5		ช่างกระจก กุญแจ	
6		การประปา	
7		เจ้าหน้าที่ความมั่นคง	
8		รักษาความปลอดภัย	
9		อื่นๆ	
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			

ข้อมูล ณ วันที่.....

วันที่ทำการปรับปรุงข้อมูล.....

☐ รับทราบ

☐ เห็นชอบ

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการสถานศึกษา

ข้อมูลฉุกเฉินสำหรับแขกผู้มาเยือนหรือผู้ปกครอง

วิธีการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินดังต่อไปนี้
ชื่อโรงเรียน.....

- เหตุเพลิงไหม้
- เหตุแผ่นดินไหว
- เหตุระเบิด
- เหตุนักเรียนหาย
- เหตุจลาจล
- เหตุทำร้ายร่างกาย

กรุณาปฏิบัติตามคำแนะนำของครูและเจ้าหน้าที่

หากคุณต้องการที่จะทราบข้อมูลเพิ่มเติม
กรุณาอ่านรายละเอียดแผนการเตรียมความพร้อม
ที่ห้องธุรการหรือแผนกต้อนรับ

การปฐมพยาบาล

ตำแหน่งของห้องปฐมพยาบาลและอุปกรณ์

- อุปกรณ์จุดที่ 1 _____
- อุปกรณ์จุดที่ 2 _____
- อุปกรณ์จุดที่ 3 _____
- อุปกรณ์จุดที่ 4 _____

รายชื่อเจ้าหน้าที่ครู อาจารย์ ผู้ผ่านการอบรมการปฐมพยาบาล

ชื่อ	ตำแหน่ง	ห้อง/อาคารสถานที่

เวชภัณฑ์การปฐมพยาบาลสำหรับนักเรียน คน

รายการ	จำนวน
ผ้าพันแผล แบบพันสามเหลี่ยม	
ม้วนผ้าพันแผล	
น้ำยาฆ่าเชื้อ	
เทปปิดทำแผล	
แผ่นซับทำแผล	
ถังขยะที่มีฝาปิด	
น้ำยาฆ่าเชื้อ	
เข็มฉีดยา	
กรรไกรทำแผล	
เบอร์โทรศัพทน์หน่วยพยาบาลฉุกเฉิน	
ถุงมือทำแผล	

แบบทดสอบการเตรียมความพร้อมของโรงเรียน

ที่	รายการ	มี	ไม่มี
1	รายชื่อของเจ้าหน้าที่ตอบโต้เหตุฉุกเฉิน	☐	☐
2	รายชื่อของเจ้าหน้าที่ นักเรียนทั้งหมด	☐	☐
3	ตารางการฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ และผู้ตอบโต้เหตุฉุกเฉิน	☐	☐
4	รายงานการทดสอบการซ้อมแผนฉุกเฉิน ความถี่ในการทดสอบ	☐	☐
5	รายงานการตรวจสอบอุปกรณ์ดับเพลิงและการเกิดเหตุฉุกเฉิน	☐	☐
6	รายนาม/โทรศัพท์ ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง (หากเกิดเหตุ)	☐	☐
7	แผนภูมิ แผนที่ของสถานศึกษา สถานีตำรวจ	☐	☐
8	แผนรองรับในการช่วยเหลือผู้ที่พิการทางร่างกาย	☐	☐
9	ห้องปฐมพยาบาล (กรณีจำนวนนักเรียน และเจ้าหน้าที่มากกว่า 100 คน)	☐	☐
10	เจ้าหน้าที่ที่ผ่านการฝึกอบรม การปฐมพยาบาล (กรณีมีนักเรียนและเจ้าหน้าที่มากกว่า 50 คน)	☐	☐
11	สถานที่สำหรับการทำการปฐมพยาบาล และเวชภัณฑ์	☐	☐
12	ป้ายบอกสัญญาณฉุกเฉิน – ความปลอดภัยทั่วบริเวณ	☐	☐
13	รายละเอียดการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉินในแต่ละกรณี	☐	☐
14	เอกสารยืนยันว่าได้มีการอบรม ประชุมให้กับเจ้าหน้าที่ ครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องทุกคน	☐	☐

นอกจากนั้น สถานศึกษาต้องเตรียมการในด้านการปฐมพยาบาล เช่น

- การฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ ครู ให้สามารถทำการปฐมพยาบาลได้ และมีเพียงพอกับจำนวนนักเรียน
- มีการทบทวนการอบรมปฐมพยาบาลทุกปี

- กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฐมพยาบาลเมื่อเกิดเหตุอย่างชัดเจน
- จัดให้มีห้องพยาบาล
- จัดให้มีอุปกรณ์ เวชภัณฑ์ อย่างเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน และมีครอบคลุมในทุก ๆ อาคาร พื้นที่ เช่น โรงฝึกงาน สระว่ายน้ำ ห้องปฏิบัติการ
- จัดให้มีชุดปฐมพยาบาล ในกรณีที่ไม่ศึกษาในโรงเรียน

ส่วนที่ 2 การจัดทำแผนฉุกเฉินและการฝึกซ้อม (Readiness และ Response)

1. การจัดทำแผนฉุกเฉิน

(1) ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องกำหนดและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดทำแผนฉุกเฉินของโรงเรียนอย่างชัดเจน

(2) เมื่อผู้รับผิดชอบจัดทำแผนฉุกเฉินของโรงเรียนเสร็จแล้ว ต้องนำเสนอผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

(3) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติแผนฉุกเฉินของโรงเรียนเพื่อนำไปใช้

(4) ผู้รับผิดชอบนำแผนฉุกเฉินของโรงเรียนไปใช้ โดยมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติ และรายงานผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

(5) ผู้รับผิดชอบเสนอแนวทางปรับปรุงและพัฒนาแผนฉุกเฉินของโรงเรียนตามความเหมาะสมของโรงเรียน

ทั้งนี้ แผนฉุกเฉินที่โรงเรียนกำหนดขึ้น อาจมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและบริบทของโรงเรียนนั้น ๆ โดยโรงเรียนต้องพิจารณาให้ครอบคลุมสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นได้ ซึ่งแผนฉุกเฉินสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

2. การฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการทำให้มั่นใจว่า ครูและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ สามารถที่จะปฏิบัติตามที่แผนฉุกเฉินกำหนดไว้เมื่อเกิดเหตุได้ อีกทั้งยังเป็นการทดสอบแผนฉุกเฉินของโรงเรียนว่าสามารถปฏิบัติได้จริงหรือไม่ โดยในการฝึกซ้อม โรงเรียนอาจขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่จะฝึกซ้อมให้เข้าร่วมในการฝึกซ้อมด้วยก็ได้ เช่น เหตุเพลิงไหม้ อาจขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ดับเพลิงกู้ภัยของเทศบาลของพื้นที่รับผิดชอบสถานศึกษานั้นๆ เป็นต้น

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

(1) เจ้าหน้าที่ดูแล (Caretaker)

โรงเรียนต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ ครู ที่รับผิดชอบดูแล ช่วยเหลือผู้คนที่ประจำอยู่ในแต่ละสถานที่ ดูแลเรื่องการปิดไฟฟ้า น้ำ แก๊สแล้วแต่กรณี ถ้าหากมีลิฟต์ขึ้นลงภายในอาคาร ต้องมีคำสั่งห้ามใช้โดยเด็ดขาด และต้องแน่ใจว่าไม่มีบุคคลใดติดค้างอยู่ภายในอาคารนั้น